

Kirkon viittomakielinen kriisityö ja henkinen huolto

Sisällys

Johdanto	3
Henkinen huolto	3
Viittomakielinen henkinen huolto.....	3
Kriisitilanteiden huomioiminen viittomakielisessä työssä	4
Viittomakielinen kriisipuhelinpäivystys	5
Viittomakielinen videopuhelupäivystys	5
Kriisiviestintä viittomakielisessä työssä	5
Kriisityön koulutus.....	6
Kirkon viittomakielisen työn työntekijät Suomessa	7

Johdanto

Suomen evankelisluterilaisen kirkon tulee turvata kaikissa tilanteissa sen hengellinen ja yhteisöllinen toiminta sekä huolehtia seurakunnan diakonisista palveluista. Seurakunnan tulee myös tarjota henkistä huoltoa kriisitilanteissa. Kirkoilla ja uskonnollisilla yhteisöillä on vahva rooli henkisen ja hengellisen tuen ja hyvinvoinnin vahvistajana yhteiskuntaa kohtaavissa kriiseissä. Verkostoituminen ja yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa on oleellinen osa yhteistä työtä kriisinkestävyyden vahvistamiseksi. Tämä asiakirja liittyy lähtökohdiltaan [Henkisen Huollon toimintaohje seurakunnille 2024](#) -ohjeistukseen.

Tuen hetkellä on ensiarvoisen tärkeää, että autettava tulee kohdatuksi omista lähtökohdistaan, omalla äidinkielellään. Tässä ohjeessa äidinkielellä tarkoitetaan sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä. Sen vuoksi on tärkeää, että jokaisella viittomakielisestä työstä vastaavalla on ajantasainen tieto siitä, kuinka kriisitilanteissa toimitaan ja miten viittomakielinen kriisityö on alueella järjestetty. Jokaisella työntekijällä on vastuu toimia kriisitilanteissa niin, että viittomakielisyys tulee huomioituksi. Tämä ohje on laadittu tukemaan erityisesti kirkon viittomakielistä työtä tekeviä, mutta on tärkeää jakaa tietoa myös hyvinvointialueiden kriisityötä tekeville. Näin varmistetaan, että viittomakielisen työn asiantuntijat osataan tarvittaessa kutsua mukaan. Seurakunnissa kirkkoherra huolehtii seurakuntansa henkistä huoltoa tukevien toimintojen järjestämisestä, tuomiokapituleissa asiakirjan lopussa mainitut henkilöt.

Henkinen huolto

Kirkon lakisääteinen tehtävä on tarjota henkistä huoltoa ja huolehtia kriisin uhreista. Seurakunnat pitävät yllä Henkisen huollon (Hehu) valmiusryhmiä, jotka toimivat osana yhteiskunnan psykososiaalisen tuen kokonaisuutta onnettomuus- ja kriisitilanteissa. Tämä tarkoittaa psyykkisen, sosiaalisen ja henkisen tuen ja turvan tarjoamista kaikille, joita kriisi koskettaa. Tukea annetaan myös pelastustyöhön osallistuville ja kaikille, joita kriisi koskettaa. Viranomaisyhteistyössä kirkon työntekijät toimivat tunnustuksettomasti ja kunnioittavat kaikkia katsomuksia. Sosiaali- ja kriisipäivystys hälyttää HeHu-ryhmän psykososiaaliseen auttamistyöhön tarpeen mukaan. Hälytykseen vastanneet HeHu-ryhmän jäsenet liittyvät osaksi viranomaisten ja järjestöjen muodostamaa tukiverkostoa, joka tarjoaa akuuttia psykososiaalista tukea sosiaali- ja kriisipäivystyksen ohjauksessa. Hehu-ryhmien jäsenet ovat koulutettu tehtävänsä.

Viittomakielinen henkinen huolto

Viittomakielinen Hehu-toiminta edellyttää osallistujilta kriisityöhön soveltuvaa koulutusta. Toiminta ei ole tarkoitettu vapaaehtoisille, vaan Hehu-yhteistyöhön osallistuvien tahojen (esim. Aspa, Kuurojen liitto) työntekijöillä tulee olla valmiiksi koulutus, joka sisältää kriisityön valmiuksia. Tämä linjaus varmistaa, että Hehu-toiminnassa mukana olevat henkilöt pystyvät toimimaan vaativissa tilanteissa ammattitaitoisesti ja turvallisesti. Vapaaehtoisille ja järjestöille voidaan suuronnettomuustilanteissa tarjota muita auttamisen muotoja, mutta Hehu-toimintaan osallistuminen edellyttää kriisityön osaamista jo ennen toimintaan liittymistä.

Pääkaupunkiseudulla toimii tällä hetkellä viittomakielinen Hehu-ryhmä osana pääkaupunkiseudun yhteistä Hehu-toimintaa. Ryhmässä on viittomakielen taitoisia työntekijöitä, jotka ovat tällä hetkellä suomenruotsalaisen viittomakielisen työn pappi, Kuurojen Liiton työntekijä ja yksi Aspa Perhoslehdon työntekijä.

Kriisitilanteiden huomioiminen viittomakielisessä työssä

Seurakuntien hengellisen ja diakonisen työn tarve voi korostua onnettomuus- ja kriisitilanteissa, jolloin hengelliset ja eksistentiaaliset kysymykset nousevat esille. Kriisi huomioidaan säännöllisessä toiminnassa, ja tilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan niille, joita kriisi on koskettanut. Tällaisia nopeasti organisoitavia tilanteita voivat olla esimerkiksi mahdollisuus tulla kirkkoon hiljentymään, suruhartaus kirkossa tai työpaikalla, tai hiljainen hetki oppilaitoksessa. Tilaisuuksien sisältö ja toteutus harkitaan tilanteen mukaan. Viittomakielisille tulee mahdollistaa osallistuminen järjestämällä tilaisuus joko viittomakielisenä tai viittomakielelle tulkattuna. Välttämätöntä tämä on silloin, kun kriisitilanne koskettaa tavalla tai toisella viittomakielistä yhteisöä, perhettä tai perheenjäsentä. Suurten kriisien yhteydessä on tärkeää huolehtia siitä, että tilaisuuksissa on viittomakielen tulkkaus, jotta viittomakieliset henkilöt voivat osallistua ja saada tarvitsemansa tiedon. Päätös valtakunnallisesta kriisiavusta ja sen koordinoinnista on Kirkkohallituksen toiminnallisella osastolla.

Päivittäisonnettomuuksien osalta kriisityöhön kutsutaan sosiaali- ja kriisikeskuksesta niitä työntekijöitä, joilla on asianmukainen koulutus. Harkinnanvaraisesta hengellisestä tuesta, kuten viittomakielisistä hartauksista ja kirkkohetkistä, vastaa ensisijaisesti alueen viittomakielisen työn pappi tai hänen varahenkilönsä. He vastaavat myös työntekijöiden järjestäytymisestä ja viestinnästä omalla alueellaan. Tilaisuuksien järjestäminen tapahtuu yhteistyössä viittomakielistä työtä tekevän diakonin sekä sen seurakunnan kanssa, jonka alueella toimitaan. Aloite toimien käynnistämisestä voi kuitenkin tulla keneltä tahansa työntekijältä. Viittomakielisen hartauden voi pitää kirkon viittomakielisen työn työntekijä, joka on joko viittomakielisen työn pappi tai diakoniatyöntekijä. Viittomakielisen tilaisuuden järjestämisestä tulee tiedottaa tehokkaasti. Tarvittaessa apua voidaan pyytää myös Kuurojen Liiton aluetyöntekijöiltä, Kuurojen Palvelusäätiön ja Suomen Kuurosokeat ry:n työntekijöiltä.

Helsinki	Porvoo	Turku	Lapua	Mikkeli	Oulu
Janne Rissanen	Maria Lindberg	Tiinakaisa Honkasalo	Marja Saukkonen	Seppo Laukkanen	Riikka Honkavaara
varalla Maria Lindberg	varalla Janne Rissanen	varalla Marja Saukkonen	varalla Tiinakaisa Honkasalo	varalla Riikka Honkavaara	varalla Seppo Laukkanen

Viittomakielinen kriisipuhelinpäivystys

Kirkon viittomakielisen työn työntekijöillä on WhatsApp-ryhmä, josta käsin organisoidaan valtakunnallinen videopuhelupäivystys työntekijöiden kesken. Tiedotus videopuhelupäivystyksestä laitetaan tekstinä ja viitottuna Facebookiin Viittova seurakunta -ryhmään, Instagramiin, Kuurojen Liittoon, Kuurojen palvelusäätiöön, Viittomakielisiin uutisiin ja teksti-tv:n sivulle 558. WhatsApp-ryhmän kokoaa, sitä hallinnoi ja siitä tiedottaa kirkkohallituksen viittomakielisen työn asiantuntija Sari Timonen, varahenkilönä viittomakielisen työn pappi Marja Saukkonen. Kriisitilanteessa jokainen kirkon viittomakielisen työ työntekijä on velvoitettu sopimaan työnantajansa kanssa oman työajan käytöstä videopuhelupäivystyksessä.

Viittomakielinen videopuhelupäivystys

Viittomakielinen videopuhelinpäivystys antaa mahdollisuuden keskustella viittomakielellä oman elämän asioista, joihin kaipaa tukea. Organisointuminen kulloisessakin tilanteessa tapahtuu yhteisessä WhatsApp-ryhmässä. Tiedotus videopuhelinpäivystyksestä tapahtuu Facebookissa Viittova seurakunta -ryhmässä tekstinä ja viitottuna. Kuurojen palvelusäätiön [Auttava linja](#) päivystää maanantaisin klo 12–15, keskiviikkoisin klo 17–19 ja perjantaisin klo 12–15 numerossa 040 778 9799.

Kriisiviestintä viittomakielisessä työssä

Viittomakielisen työn viestintä perustuu muun kirkollisen viestinnän tapaan [Kirkon kriisiviestintäohjeeseen](#). Seurakunnassa kriisiviestintää johtaa kirkkoherra tai muu tehtävään nimetty henkilö ja tuomiokapituleissa asiakirjan lopussa mainitut henkilöt. Työntekijöiden tulee ennakolta perehtyä seurakunnan/seurakuntayhtymän/tuomiokapitulin kriisiviestintäohjeistoon ja -suunnitelmaan ja toimia sen mukaisesti. On myös arvioitava tarve laajemmalle kriisiviestinnälle. Kirkon

viestinnän kriisiviestintäryhmä päättää valtakunnallisen kriisiviestinnän linjauksista. Oleellista on, että tarpeen mukaan viestinnän kaikilla tasoilla huomioidaan viittomakielinen viestintä.

Kokemuksellinen purkukeskustelu

Kokemuksellinen purkukeskustelu on menetelmä, jossa koulutuksen saaneen työntekijän johdolla puretaan hiljattain tapahtunut äkillinen trauma tai kriisi. Kokemukset ja tapahtumien kulku käydään seikkaperäisesti läpi, jotta tapahtuman aiheuttamat psyykkiset ja fysiologiset jälkireaktiot lieventyisivät. Kokemuksellista purkukeskustelua voi saada joko ryhmämuotoisesti tai yksilöllisesti. Tarkoituksena on käsitellä tapahtunut tuoreeltaan, ennen kuin faktat, ajatukset ja tunteet alkavat sekoittua ja mahdollisesti hidastavat tai estävät toipumista. Purkukeskusteluistunto on tarkoituksenmukaista järjestää n. 1–5 päivää tapahtuneen jälkeen. Jos purkukeskusteluun ei ole saatavilla viittomakielentaitoista kirkon työntekijää, tulee tilaisuuteen järjestää viittomakielen tulkkaus.

Kriisityön koulutus

Kirkon viittomakielisen työn työntekijöillä tulee olla riittävä kriisityön osaaminen. Kriisityön osaaminen tarkoittaa kriisityön perusteita, kriisissä olevan henkilön kohtaamistaitoja ja kokemuksellisen purkukeskustelun ohjaamistaitoja. Kriisitilanteissa viittomakielisen henkilön voi olla vaikea saada tukea omalla kielellään. Kirkon viittomakielisen työn työntekijät voivat omalta osaltaan olla vahvistamassa viittomakielisen kriisiavun saatavuutta.

Toimintaohje

Toimi aina oman seurakuntasi/hiippakuntasi/alueesi valmiussuunnitelman ohjeiden mukaisesti. Muistuta ja ohjeista valmiusryhmää mahdollisesta viittomakielisen tiedotuksen tarpeesta.

1. Muodosta tilannekuva: aktivoitu itse huomamaan, että kriisi koskettaa myös viittomakielisiä henkilöitä
  - tarjoa keskusteluapua
  - huomioi mahdollinen tulkkauksen tarve viestinnässä ja yhteisissä tilaisuuksissa.
  - ota kriisi puheeksi yhteisissä kokoontumisissa
  - toimi yhteistyössä muiden viittomakielialan toimijoiden kanssa
2. Jos kriisi koskee suoraan viittomakielistä yhteisöä/perhettä jne.
  - kaikki apu ja tuki järjestetään viittomakielellä tai viittomakielelle tulkattuna
  - huomioi, että yhteisö ympärillä tulee huomioiduksi; tunnista heikot signaalit

Viestintäohje:

1. Viestintä perustuu muun kirkollisen viestinnän tapaan [Kirkon kriisiviestintäohjeeseen](#)
2. Oleellista on, että tarpeen mukaan viestinnän kaikilla tasoilla huomioidaan viittomakielinen viestintä.

3. Ilmoita tilanteesta Kirkkohallituksen asiantuntijalle ja arvioi tarve laajemmalle kriisiviestinnälle.

Materiaaleja

[Kirkko ja viittomakieliset](#)

[Ohjeet seurakuntiin viittomakielen tulkkauksen järjestämiseksi \(A4 \(vaakasuuntainen\)\)](#)

[Rukoushetki kriisitilanteessa](#)

[Rukoushetki kriisitilanteessa, vantaan seurakunnat](#)

[Rukoushetki sairaan luona](#)

[Rukoushetki kuolevan luona](#)

[Rukoushetki läheisen kuoltua](#)

[Rukoushetki surukodissa](#)

[Saattohartaus](#)

[Selkokieline materiaalipaketti - EVL Plus](#)

[Sielunhoito kirkossa](#)

[Henkisen huollon toimintaohje seurakunnille](#)

[Kirkon kriisiviestintäohje](#)

[Armosta käsin. Kirkon viittomakielisen työn linjaus 2025–2030](#)

Kirkon viittomakielisen työn työntekijät Suomessa

Seurakuntien diakoniatyöntekijöitä

Espoo

Minna Martiskainen

puh. 040 734 7715

sähköposti minna.martiskainen@evl.fi

Heinola

Tarja Soppi

puh. 050 595 1409

sähköposti tarja.soppi@evl.fi

Helsinki

Päivi Korhonen

puh. 050 301 9619

sähköposti paivi.korhonen@evl.fi

Imatra

Maija Pakarinen

puh. 040 522 0706

sähköposti maija.pakarinen@evl.fi

Joensuu

Tuula Mertanen

puh. 050 366 0892 (tekstiviestit/whatsapp)

sähköposti tuula.mertanen@evl.fi

Jyväskylä

Anna-Sofia Hartman

puh. 050 549 7012

sähköposti anna-sofia.hartman@evl.fi

Kotka

Anna-Stina Tulokas

puh. 041 462 6205

sähköposti anna-stina.tulokas@evl.fi

Kouvola

puh. Marja Rintanen

puh. 040 5673589

sähköposti marja.rintanen@evl.fi

Kuopio

Mira Leinonen

puh. 040 484 8467

sähköposti mira.leinonen@evl.fi

Lahti

Iida Sopanen

puh. 044 719 1258

sähköposti iida.sopanen@evl.fi

Lappeenranta

Pasi Salomaa

puh. 040 312 6322

sähköposti pasi.salomaa@evl.fi

Lohja

Pirkko Järvinen

diakoniapappi

puh. 044 328 4384

sähköposti pirkko.jarvinen@evl.fi

Mikkeli

Tiina Korhonen

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta

p. 0400 143 332

sähköposti tiina.t.korhonen@evl.fi

Nurmijärvi

Sirpa Terhon sijainen Maria Metsävainio

puh. 050 3072982

sähköposti mari.metsavainio@evl.fi

Oulu

Anne-Mari Kyllönen

puh. 040 591 2657

sähköposti anne-mari.kyllonen@evl.fi

Kajaani

Sanna-Marika Hallayö

sähköposti sanna-marika.hallayo@evl.fi

puh. 044 7444121

Kokkola

Sanna Björkskog

Kokkolan suomalainen seurakunta

puh. 050 314 7302

sähköposti sanna.bjorkskog@evl.fi

Pori

Minna Aro

puh. 040 030 9761

sähköposti minna.aro@evl.fi

Rauma

Satu Salla

puh. 044 769 1270

sähköposti satu.salla@evl.fi

Rovaniemi

Elina Körkkö

puh. 040 682 7066

sähköposti elina.korkko@evl.fi

Savonlinna

Marjo Lamberg

puh. 050 4787524

sähköposti marjo.lamberg@evl.fi

Seinäjoki

Tanja Salo

puh. 050 570 6152

sähköposti tanja.salo@evl.fi

Tampere

Sirpa Toivo

puh. 050 561 1028

sähköposti sirpa.toivo@evl.fi

Turku

Kristiina Wallenius-Penttilä

puh. 040 341 7279

sähköposti kristiina.wallenius@evl.fi

Vaasa

Sanna Ala-Välkkilä

puh. 044 480 8265

sähköposti sanna.ala-valkkila@evl.fi

Vantaa

Kristiina Tuohimaa

puh. 050 381 8758

sähköposti kristiina.tuohimaa@evl.fi

TAI

Moona Seppälä

puh. 050 433 4232

sähköposti moona.seppa@evl.fi

Viittomakielisen työn papit

Helsingin piiri

Janne Rissanen

puh. 050 371 1314 (tekstiviestit/whatsapp)

sähköposti janne.rissanen@evl.fi

Lapuan piiri

Marja Saukkonen

puh. 040 024 1401

sähköposti marja.saukkonen@evl.fi

Mikkelin piiri

Seppo Laukkanen

puh. 050 355 9819

sähköposti seppo.laukkanen@evl.fi

Oulun piiri

Riikka Honkavaara

puh. 044 755 5554

sähköposti riikka.m.honkavaara@evl.fi

Porvoon piiri

Maria Lindberg

puh. 050 342 7129

sähköposti maria.lindberg@evl.fi

Turun piiri

Tiinakaisa Honkasalo

puh. 050 428 8273

sähköposti tiinakaisa.honkasalo@evl.fi

Kirkkohallitus

Sari Timonen

puh. 040 610 4518

sähköposti sari.timonen@evl.fi

Tuomiokapituleissa:

Helsinki	Hehu: Satu Huttunen ja Jukka Pakarinen Kriisiviestintä: Satu Huttunen
Espoo	Hehu: Timo-Matti Haapiainen Kriisiviestintä: Aappo Laitinen ja Mervi Ritokoski
Kuopio:	Hehu: Sakari Häkkinen Kriisiviestintä: Teemu Voutilainen
Mikkeli:	Hehu: Elina Ingman ja Mika Ilvesmäki Kriisiviestintä: Marko Marttila
Lapua	Hehu: Johanna Korkeaniemi Kriisiviestintä: Terhi Kaira
Oulu	Hehu: Aino Hartikka Kriisiviestintä: Juha Rauhala
Porvoo:	Hehu: Cecilia Forskning Kriisiviestintä: Lars-Eric Henricson
Tampere	Hehu: Airi Ritaranta Kriisiviestintä: Terhi Törmä
Turku	Hehu: Mika Nokelainen Kriisiviestintä: Mirkka Torppa